

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
Віталій Серьогін

2023 р.

Робоча навчальна програма з дисципліни

«Актуальні питання міжнародного правопорядку»

рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
галузь знань:	29 Міжнародні відносини
спеціальність:	293 Міжнародне право
освітньо-професійна програма	Міжнародне право
вид дисципліни:	обов'язкова
факультет:	юридичний

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету «31» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Передерій Олександр – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 10

Завідувач кафедри державно-правових дисциплін

Наталія ГРИШИНА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Міжнародне право» кандидат юридичних наук, доцент

Ліна Фоміна

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні питання міжнародного правопорядку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня, спеціальності 293 Міжнародне право, публічно-правової спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є

формування у слухачів стійкого уявлення про систему міжнародних організаційно-правових засад забезпечення та підтримання міжнародного правопорядку

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– формування у студентів здатності в умовах розвитку правової науки і державної політики вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, уміння набувати нові знання використовуючи сучасні інформаційно-освітні технології;

– проводити самостійне, організовувати індивідуальне й брати участь у колективних наукових дослідженнях в межах здобутої спеціальності, формулювати завдання та складати програму дослідження, підбирати й упорядковувати первинні й вторинні джерела наукової і спеціальної інформації, оформлювати результати наукової діяльності, зокрема створювати якісні наукові тексти, що можуть бути опубліковані у фахових виданнях;

– кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, виявляти інтелектуальну чесність і правильно реагувати на критику;

– вміння застосовувати набуті знання, вміння й навички в галузі міжнародного права на практиці, здатність аналізувати міжнародно-правові акти нормативного та індивідуального характеру;

– здатність забезпечувати дотримання вимог міжнародного права, міжнародні зобов'язання України в межах виконання своїх посадових обов'язків;

– здатність кваліфіковано тлумачити міжнародно-правові акти та давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації з міжнародно-правових питань;

– здатність брати участь у міжнародних переговорах з питань забезпечення міжнародного правопорядку та роботі міжнародних міждержавних і неурядових організацій відповідної спеціалізації;

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5 Характеристика навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та нормативні засади відносин держав та інших суб'єктів міжнародного права з приводу забезпечення міжнародного правопорядку.

Програма навчальної дисципліни складається з двох частин, при вивченні яких вивчаються загальні положення про міжнародний правопорядок, а також існуючі зараз у практиці міжнародних відносин організаційно-правові засади забезпечення міжнародного правопорядку

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Самостійна робота	
88 год.	110 год.
Контрольна робота	

1	1
Індивідуальне завдання	
1	1
Форма контролю: екзамен	

1.6. Заплановані результати навчання: набуття знань з основних питань, що характеризують формування, еволюцію та функціонування сучасної системи міжнародного правопорядку, визначення ролі міжнародного права як універсального інструменту забезпечення міжнародного правопорядку; розвиток аналітичних умінь при вивченні сутності основних загроз сучасному міжнародному правопорядку, набуття навичок кваліфікувати порушення норм міжнародного права як загрозу правопорядку.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення про міжнародний правопорядок

Тема 1. Міжнародний правопорядок: поняття, сутність

Поняття правопорядку. Правопорядок у світі. Міжнародний правопорядок. Проблематика розуміння міжнародного правопорядку. Сутність міжнародного правопорядку. Значення міжнародного правопорядку. Концепції міжнародного правопорядку («примітивістська», позитивістська, ліберальна, біховіористська).

Тема 2. Становлення сучасного міжнародного правопорядку. Міжнародне право як фундамент міжнародного правопорядку.

Періодизація становлення системи сучасного міжнародного правопорядку. Особливості формування системи міжнародної безпеки у світі після Другої світової війни. Система стримувань і противаг в міжнародному житті у другій половині ХХ ст. Особливості сучасного міжнародного правопорядку.

Роль і значення міжнародного права як фундаменту правопорядку у сучасному світі. Міжнародна законність. Принципи міжнародного права як критерії законності міжнародно-правових відносин (принцип суверенної рівності держав, принцип незастосування сили, принцип непорушності державних кордонів, принцип територіальної цілісності держав, принцип мирного вирішення міжнародних суперечок, принцип невтручання у внутрішні справи держави, принцип загальної поваги прав людини, принцип самовизначення народів і націй, принцип співпраці, принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань).

Правове закріплення мирного співіснування держав і народів.

Тема 3. Структура міжнародного правопорядку

Структура міжнародного правопорядку. Спектри міжнародних відносин, які охороняються режимом міжнародно-правової законності: охорона навколишнього середовища, протидія злочинності, протидія тероризму, розвиток взаємодії суб'єктів міжнародних відносин в галузі охорони культури, розвитку науки, протидія глобальним проблемам сучасності.

Міжнародно-правові, дипломатичні, політичні, економічні, гуманітарні, військово-технічні, інституційні гарантії забезпечення міжнародного правопорядку.

Тема 4. Глобальні проблеми сучасності і міжнародний правопорядок

Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності і міжнародного правопорядку. Вплив голоду, перенаселення, дефіциту природних ресурсів, тероризму і релігійного екстремізму на систему міжнародного правопорядку. Основні шляхи подолання глобальних проблем сучасності.

Тема 5. Нагляд і контроль забезпеченням міжнародного правопорядку.

Міжнародні інституції нагляду за забезпеченням міжнародного правопорядку. Міжнародні урядові та неурядові організації. Регіональні урядові та неурядові організації.

Тема 6. Міжнародний правопорядок і Європейський Союз

Правапорядок в державах ЄС як складова міжнародної системи правапорядку. Особливості забезпечення міждержавного правапорядку на правовій карті ЄС. Інституції забезпечення міжнародного правапорядку в ЄС. Внесок ЄС у забезпечення міжнародного правового порядку.

Тема 7. Україна в системі забезпечення міжнародного правапорядку

Україна в системі міжнародного правапорядку. Ініціативи України щодо мирного вирішення міжнародних спорів і конфліктів. Участь українського військового і поліцейського миротворчих контингентів у міжнародних операціях, спрямованих на підтримання міжнародного правапорядку у світі.

Розділ 2. Міжнародно-правові засади забезпечення міжнародного правапорядку

Тема 8. Міжнародно-правові основи забезпечення міжнародного правапорядку

Міжнародний мир та безпека: поняття, значення для міжнародного правапорядку. Складові міжнародного миру та безпеки. Нерозповсюдження зброї масового ураження як гарантія миру і стабільності у світі. Основні документи міжнародного права, які закріплюють інститути міжнародного правапорядку.

Тема 9. Суб'єкти забезпечення міжнародного правапорядку

Суб'єкти забезпечення міжнародного правапорядку. Міжнародні урядові і неурядові організації, регіональні об'єднання держав, держави, народи, нації, спільноти, транснаціональні корпорації. Роль науковців у забезпеченні міжнародного правапорядку.

Тема 10. Роль і значення Організації Об'єднаних Націй у питаннях забезпечення міжнародного правапорядку

ООН: основні завдання і напрями діяльності щодо забезпечення міжнародного правапорядку. Миротворча роль ООН в сучасному світі. Підрозділи ООН, що займаються забезпеченням міжнародного правапорядку. Миротворчі операції ООН. Проблеми реалізації миротворчої функції ООН.

Тема 11. Міжнародні місії: завдання, склад, порядок формування

Поняття і різновиди миротворчих військових і поліцейських місій. Основні напрями їх роботи. Підстави і механізм формування і функціонування місій. Правові основи діяльності. Практика діяльності миротворчих військових і поліцейських місій за останні десятиліття.

Тема 12. Механізми і процедури мирного врегулювання міжнародних спорів

Роль і значення мирного врегулювання спорів у міжнародних відносинах. Інституту дипломатичних перемовин. Залучення впливових міжнародних посередників. Консенсус. Міжнародні санкції та їх класифікація. Роль Ради Безпеки ООН у мирному врегулюванні спорів. Порядок роботи Ради Безпеки ООН.

Тема 13. Форми міжнародного співробітництва у забезпеченні міжнародного правапорядку

Міжнародні переговори. Саміти. Міжнародні угоди. Міжнародні гарантії миру та безпеки.

Тема 14. Роль дипломатії у забезпеченні міжнародного правапорядку

Дипломатія в системі мирного врегулювання спорів та вирішення конфліктів. Переговорні групи. Міжнародні переговори. Стадії міжнародного переговорного процесу.

Тема 15. Інститут міжнародно-правової відповідальності в системі міжнародного правопорядку

Поняття міжнародного правопорушення. Різновиди міжнародних правопорушень. Міжнародно-правова відповідальність. Підстави настання міжнародно-правової відповідальності. Інститут міжнародно-правової відповідальності. Класифікація установ, що можуть здійснювати міжнародне правосуддя. Органи міжнародної кримінальної юрисдикції.

Тема 16. Основні шляхи удосконалення міжнародного правопорядку

Проблематика сучасної системи забезпечення міжнародного правопорядку. Проблеми нерівномірного розвитку регіонів світу. Шляхи підвищення регуляторного потенціалу міжнародно-правових норм, які регламентують забезпечення міжнародного правопорядку. Діяльність неурядових міжнародних правозахисних і моніторингових організацій як одна із запорок забезпечення світового правопорядку (Amnesty International, Freedom House, HealthRight International, Світовий Банк).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні положення про міжнародний правопорядок												
Тема 1. Міжнародний правопорядок: поняття, сутність	9	2	2			5	5					5
Тема 2. Становлення сучасного міжнародного правопорядку. Міжнародне право як фундамент міжнародного правопорядку.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 3. Структура міжнародного правопорядку	7	2				5	7	2				5
Тема 4. Глобальні проблеми сучасності і міжнародний правопорядок	7	2				5	5					5
Тема 5. Нагляд і контроль забезпеченням міжнародного правопорядку	7	2				5	5					5
Тема 6. Міжнародний правопорядок і Європейський Союз	7	2				5	5					5
Тема 7. Україна в системі забезпечення міжнародного	9	2	2			5	7	2				5

правопорядку												
Розділ 2. Міжнародно-правові засади забезпечення міжнародного правопорядку												
Тема 8. Міжнародно-правові основи забезпечення міжнародного правопорядку	7	2				5	5					5
Тема 9. Суб'єкти забезпечення міжнародного правопорядку	7		2			5	10					10
Тема 10. Роль і значення Організації Об'єднаних Націй у питаннях забезпечення міжнародного правопорядку	7		2			5	10					10
Тема 11. Міжнародні місії: завдання, склад, порядок формування	7		2			5	12		2			10
Тема 12. Механізми і процедури мирного врегулювання міжнародних спорів	7		2			5	10					10
Тема 13. Форми співробітництва у забезпеченні міжнародного правопорядку	5					5	10					10
Тема 14. Роль дипломатії у забезпеченні міжнародного правопорядку	5					5	10					10
Тема 15. Інститут міжнародно-правової відповідальності в системі міжнародного правопорядку	9					9	5					5
Тема 16. Основні шляхи удосконалення міжнародного правопорядку	11		2			9	5					5
Усього	120	16	16			88	120	6	4			110

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		Годин	
		Денна	Заочна
1	Міжнародний правопорядок: поняття, сутність	2	
2	Становлення сучасного міжнародного правопорядку. Міжнародне право як фундамент міжнародного правопорядку.	2	2
3	Україна в системі забезпечення міжнародного правопорядку	2	2
4	Суб'єкти забезпечення міжнародного правопорядку	2	
5	Роль і значення Організації Об'єднаних Націй у питаннях забезпечення міжнародного правопорядку	2	
6	Міжнародні місії: завдання, склад, порядок формування	2	
7	Механізми і процедури мирного врегулювання міжнародних спорів	2	
8	Основні шляхи удосконалення міжнародного правопорядку	2	
Разом		16	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
1	Тема 1. Міжнародний правопорядок: поняття, сутність Завдання: визначити зміст категорії «міжнародний правопорядок», основні наукові концепції розуміння міжнародного правопорядку	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
2	Тема 2. Становлення сучасного міжнародного правопорядку. Міжнародне право як фундамент міжнародного правопорядку. Завдання: з'ясувати історичні аспекти формування системи сучасного міжнародного правопорядку. Визначити роль і місце міжнародного права в системі забезпечення міжнародного правопорядку.	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
3	Тема 3. Структура міжнародного правопорядку Завдання: охарактеризувати структуру міжнародного правопорядку, виокремити його найголовніші елементи	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
4	Тема 4. Глобальні проблеми сучасності і міжнародний правопорядок Завдання: навести класифікацію глобальних проблем сучасності, окреслити основні шляхи і методи подолання глобальних проблем сучасності	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
5	Тема 5. Нагляд і контроль забезпеченням міжнародного правопорядку	5	5	Усне опитування, написання тестів,

	Завдання: охарактеризувати міжнародно-правові засади здійснення нагляду і контролю за дотриманням міжнародного правопорядку			підготовка рефератів, контрольна робота
6	Тема 6. Міжнародний правопорядок і Європейський Союз Завдання: окреслити внесок Європейського Союзу у справу забезпечення міжнародного правопорядку, визначити інституції ЄС, які відповідальні за забезпечення міжнародного правопорядку	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
7	Тема 7. Україна в системі забезпечення міжнародного правопорядку	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
8	Тема 8. Міжнародно-правові основи забезпечення міжнародного правопорядку Завдання: визначити міжнародно-правові зобов'язання України в частині забезпечення міжнародного правопорядку	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
9	Тема 9. Суб'єкти забезпечення міжнародного правопорядку Завдання: визначити коло суб'єктів забезпечення міжнародного правопорядку, проаналізувати їх міжнародні правомочності у цій частині	5	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
10	Тема 10. Роль і значення Організації Об'єднаних Націй у питаннях забезпечення міжнародного правопорядку Завдання: окреслити роль і значення ООН у системі міжнародного правопорядку, визначити проблематику діяльності ООН в цьому напрямі діяльності	5	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
11	Тема 11. Міжнародні місії: завдання, склад, порядок формування Завдання: з'ясувати визначення міжнародної місії, проаналізувати порядок формування і роботи міжнародних місій.	5	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
12	Тема 12. Механізми і процедури мирного врегулювання міжнародних спорів Завдання: на основі аналізу міжнародних процесуальних норм визначити послідовність дій основних	5	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота

	суб'єктів міжнародного права, спрямованих на забезпечення міжнародного правопорядку.			
13	Тема 13. Форми співробітництва у забезпеченні міжнародного правопорядку Завдання: визначити і охарактеризувати основні міжнародні форми співробітництва в частині дотримання міжнародного правопорядку.	5	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
14	Тема 14. Роль дипломатії у забезпеченні міжнародного правопорядку Завдання: визначити основні форми міжнародної дипломатії	5	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
15	Тема 15. Інститут міжнародно-правової відповідальності в системі міжнародного правопорядку Завдання: визначити значення і роль інституту міжнародно-правової відповідальності в сучасному світі, окреслити проблематику реалізації інституту міжнародно-правової відповідальності.	9	10	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
16	Тема 16. Основні шляхи удосконалення міжнародного правопорядку Завдання: з огляду на реалії геополітичної обстановки і тенденції розвитку міжнародного права виокремити основні шляхи забезпечення міжнародного правопорядку.	9	5	Усне опитування, написання тестів, підготовка рефератів, контрольна робота
Разом		88	110	

6. Індивідуальне завдання

Контрольна робота розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Контрольна робота виконується письмово і підлягають зберіганню на кафедрі. Контрольна робота має форму тестів. Всього 10 тестів. Орієнтовний питань для тестових завдань контрольної роботи розробляється викладачем і затверджується на кафедрі. Кожен студент в обов'язковому порядку виконує як мінімум одне індивідуальне завдання під час вивчення навчальної дисципліни. За бажанням студента і за погодженням із викладачем допускається виконання кількох індивідуальних завдань.

Орієнтовний перелік тем індивідуального завдання з навчальної дисципліни:

1. Міжнародний правопорядок: поняття і сутність
2. Позитивістська концепція міжнародного правопорядку
3. Біховіористська концепція міжнародного правопорядку
4. Історичні аспекти становлення міжнародного правопорядку

5. Еволюція системи вирішення міжнародних суперечок у ХХ ст.
6. Гарантії забезпечення міжнародної законності
7. Участь України у міжнародних миротворчих місіях
8. Внесок України у забезпечення міжнародного правопорядку на протязі 1991-2016 рр.
9. Держави як суб'єкти забезпечення світового правопорядку
10. ООН в системі суб'єктів забезпечення світового правопорядку
11. Європейський Союз в системі забезпечення міжнародного правопорядку
12. Роль Ради Безпеки ООН в забезпеченні міжнародного правопорядку

Реферат є окремим видом робіт. Тематика рефератів визначається викладачем.

Орієнтовна тематика реферату

1. Генеральний Секретар ООН як суб'єкт координації засиль міжнародної спільноти у питаннях дотримання міжнародного правопорядку
2. Проблематика функціонування ООН на шляху забезпечення міжнародного правопорядку
3. Міжнародна поліцейська місія
4. Україна і міжнародні поліцейські місії
5. Військові місії ООН
6. Дипломатія як засіб вирішення міжнародних конфліктів
7. Інститут міжнародного посередництва
8. Міжнародні санкції і сучасний досвід їх застосування
9. Дефіцит природних ресурсів як загроза міжнародного правопорядку
10. Дефіцит продуктів харчування як загроза міжнародного правопорядку
11. Геополітичні суперечки як загроза міжнародному правопорядку: сутність, шляхи мирного вирішення

7. Методи навчання

Методи навчання – це впорядковані способи діяльності педагога і студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності.

При викладанні та опануванні студентами навчальної дисципліни Інститути громадянського суспільства використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі заліку або семестрового екзамену з конкретної навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен - форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за семестр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Екзамени складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку повинен ознайомити студентів зі змістом питань, які будуть покладені у екзаменаційні тестові завдання на початку вивчення навчальної дисципліни.

Питання, які виносяться на екзамен і будуть покладені в основу тестових екзаменаційних завдань

1. Поняття правопорядку. Сутність правопорядку. Важливість правопорядку для держави. Правопорядок у світі.
2. Поняття міжнародного правопорядку
3. Структура міжнародного правопорядку
4. Мета і цілі міжнародного правопорядку
5. Концепції міжнародного правопорядку («примітивістська», позитивістська, ліберальна, біховіористська).
6. Історичні аспекти становлення системи сучасного міжнародного правопорядку.
7. Особливості формування системи міжнародної безпеки у світі після Другої світової війни.
8. Система стримувань і противаг в міжнародному житті у другій половині ХХ ст.
9. Особливості сучасного міжнародного правопорядку.
10. Роль і значення міжнародного права як фундаменту правопорядку у сучасному світі. Правове закріплення мирного співіснування держав і народів
11. Інформаційна складова міжнародного правопорядку
12. Міжнародна законність
13. Особливості міжнародної законності
14. Демократизм як характеристика міжнародної законності
15. Морально-етичний вимір міжнародної законності

16. Принципи міжнародного права як критерії законності міжнародно-правових відносин
17. Основні вимоги міжнародної законності
18. Структура міжнародної законності
19. Спектри міжнародних відносин, які потрапляють під охорону режиму міжнародно-правової законності.
20. Економічні, політичні, дипломатичні, військово-технічні, правові гарантії забезпечення міжнародного правопорядку.
21. Міжнародно-правове закріплення мирного співіснування держав і народів.
22. Міжнародні інституції нагляду за забезпеченням міжнародного правопорядку.
23. Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності і міжнародного правопорядку.
24. Вплив голоду, дефіциту природних ресурсів, тероризму і міжнародного екстремізму на систему світового правопорядку.
25. Правопорядок в державах ЄС як складова міжнародної системи правопорядку.
26. Внесок ЄС у забезпечення світового правового порядку.
27. Інституції ЄС, які спеціалізовано займаються вирішенням питань щодо забезпечення стабільності в Європейському регіоні.
28. Україна як активний прибічник миру та злагоди в сучасному світі: правовий вимір.
29. Ініціативи України щодо мирного вирішення міжнародних спорів і конфліктів.
30. Участь українського військового і поліцейського миротворчих контингентів у міжнародних операціях, спрямованих на посилення миру і безпеки у світі.
31. Система суб'єктів забезпечення міжнародного правопорядку.
32. Міжнародні урядові і неурядові організації, регіональні об'єднання держав, держави, народи, нації, спільноти, транснаціональні корпорації.
33. Міжнародний мир та безпека: поняття, значення для міжнародного правопорядку. Нерозповсюдження зброї масового ураження.
34. Поняття і різновиди миротворчих військових і поліцейських місій.
35. Основні напрями роботи миротворчих і поліцейських місій
36. Цивільна поліція ООН: основні завдання і напрями діяльності
37. Департамент з підтримання миру (департамент миротворчих операцій) Секретаріату ООН: історія формування, основні цілі функціонування
38. Структура Департаменту з підтримання миру (департаменту миротворчих операцій)
39. Підстави, механізм формування і функціонування миротворчих військових і поліцейських місій
40. Роль і значення мирного врегулювання спорів у міжнародних відносинах.
41. Інституту дипломатичних перемовин.
42. Порядок залучення впливових міжнародних посередників для вирішення міжнародного конфлікту.
43. Консенсус як спосіб вирішення міжнародного конфлікту
44. Міжнародні санкції та їх класифікація.
45. Реторсія у міжнародному праві
46. Репресалія у міжнародному праві
47. Роль Ради Безпеки ООН у мирному врегулюванні спорів.
48. Міжнародні переговори як засіб запобігання та вирішення міжнародного конфлікту Саміти.
49. Міжнародні угоди у системі забезпечення міжнародного правопорядку
50. Міжнародні гарантії миру та безпеки.
51. Дипломатія як спосіб мирного врегулювання спорів та вирішення конфліктів.
52. Міжнародно-правовий статус дипломатів. Переговорні групи.
53. Міжнародні переговори. Етапи міжнародних переговорів.
54. Міжнародні правовідносини як основа міжнародного правопорядку
55. Міжнародне протиправне діяння
56. Агресивні дії як різновид міжнародних протиправних діянь

57. Ворожі дії як різновид міжнародних протиправних діянь
58. Неприязні дії як різновид міжнародних протиправних діянь
59. Міжнародний тероризм як різновид міжнародних протиправних дій
60. Міжнародно-правова основа протидії терористичній загрозі
61. Міжнародно-правова відповідальність: поняття і цілі
62. Підстави і принципи міжнародно-правової відповідальності.
63. Інститут персональної міжнародно-правової відповідальності.
64. Міжнародний військовий трибунал.
65. ООН: основні завдання і напрями діяльності в контексті забезпечення міжнародного правопорядку
66. Діяльність ООН з протидії тероризму
67. Застосування примусу у міжнародно-правових відносинах
68. Блокада як різновид заходів міжнародного примусу
69. Бойкот як різновид заходів міжнародного примусу
70. Ембарго як різновид заходів міжнародного примусу
71. Миротворча роль ООН в сучасному світі.
72. Підрозділи ООН, що займаються забезпеченням міжнародного правопорядку.
73. Миротворчі операції, що здійснюються під егідою ООН
74. Операції ООН зі встановлення (сприяння) миру
75. Операції ООН з підтримання миру
76. Операції ООН з примушення до миру
77. Операції ООН з відбудови миру.
78. Організаційно-правовий режим здійснення миротворчих операцій ООН
79. Проблематика сучасної системи забезпечення міжнародного правопорядку.
80. Шляхи підвищення регуляторного потенціалу міжнародно-правових норм, які регламентують забезпечення міжнародного правопорядку

10. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен/залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Індивідуальне завдання – 10 балів

Контрольна робота – 10 балів.

Поточний контроль	Індивідуальне завдання	Контрольна робота, передбачена	Разом	Екзамен /залік	Сума
-------------------	------------------------	--------------------------------	-------	----------------	------

T1	T2	T3	T4	T5	TN		навчальним планом			
$\Sigma 40$						10	10	60	40	100

T1, T2 ... TN – теми.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання якості роботи студента під час семінарського заняття. При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на семінарському занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 5 (розгорнутий аналіз питання за умови посилання на положення актів міжнародного права із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів. При оцінці відповіді студента враховується ступінь володіння ним темою, опрацювання додаткових джерел інформації, вивчення прикладів з історії міжнародних відносин тощо. Також при оцінці враховується ступінь логіки викладення інформації з відповідної теми.

За виступ на семінарському занятті студент заочної форми навчання може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 20 (розгорнутий аналіз питання за умови посилання на положення актів міжнародного права із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів. При оцінці відповіді студента враховується ступінь володіння ним темою, опрацювання додаткових джерел інформації, вивчення прикладів з історії міжнародних відносин тощо. Також при оцінці враховується ступінь логіки викладення інформації з відповідної теми.

Критерії оцінки контрольної роботи. Протягом вивчення курсу студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Контрольна робота проводиться за варіантами. При оцінці якості виконання контрольної роботи враховується ступінь повноти викладення матеріалу, знання нормативних положень актів міжнародного права, аналітичних відомостей з конкретного питання, практичних аспектів його реалізації. Контрольна робота студента денної і заочної навчання оцінюється від 1 до 10 балів. При оцінці якості виконання контрольної роботи враховується ступінь повноти викладення матеріалу, знання нормативних положень актів міжнародного права, аналітичних відомостей з конкретного питання, практичних аспектів його реалізації.

Критерії оцінки індивідуального завдання (реферату). Протягом вивчення курсу студенти заочної форми навчання виконують реферат. Тематика реферату надається викладачем. При оцінці якості виконання реферату враховується ступінь повноти викладення матеріалу, знання нормативних положень актів міжнародного права, аналітичних відомостей з конкретного питання, практичних аспектів його реалізації. Реферат студента денної і заочної форми навчання оцінюється від 1 до 10 балів. При оцінці якості виконання контрольної роботи враховується ступінь повноти викладення матеріалу, знання нормативних положень актів міжнародного права, аналітичних відомостей з конкретного питання, практичних аспектів його реалізації.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 40. На екзамен виносить завдання у вигляді тестових завдань. Кожен варіант тестових завдань містить 40 тестів. Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 1 бал.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів за результатами вивчення курсу дисципліни складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	За чотирирівневою шкалою оцінювання	За дворівневою шкалою оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	незараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Нормативні акти

1. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 року (відповідно 20.03.1968 р.; 19.10.1973 р.; 23.03.1976 р.);
2. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 року (вступив у дію 23.03.1976 р.; Україна приєдналася 25.12.1990 р.);
3. Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за нього 1948 року (підписана Україною 16.12.1949 р.; ратифікована Україною 22.07.1954 р.; вступила в дію для України 15.02. 1955 р.);
4. Міжнародна конвенція про ліквідацію усіх форм расової дискримінації 1966 року (підписана Україною 7.03.1966 р.; ратифікована Україною 21.01.1969 р.; вступила в дію для України 7.04.1969 р.);
5. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року (підписана Україною 9.12.1995 р.; ратифікована Україною 17.07. 1996 р.);
6. Конвенція про припинення злочину апартеїду і покарання за нього 1973 року (підписана Україною 20.02.1974 р.; ратифікована Україною 15.10.1975 р.; вступила в дію для України 18.07. 1976 р.);
7. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації у відношенні до жінок 1979 року (підписана Україною 17.07.1980 р.; ратифікована Україною 24.12.1980 р.; вступила в дію для України 3.09.1981 р.);
8. Конвенція про права дитини 1989 року (підписана Україною 14.02.1990 р.; ратифікована Україною 28.02.1991 р.; (вступила в дію для України 27.09.1991 р.)

Підручники, навчальні посібники

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право : *підручник*. Харків. Одісей. 2002. 672 с.
2. Буроменський М.В., Кудас І.Б., Маєвська А.А., Семенов Б.С, Стещенко В.С. Міжнародне право: *навч. посібник* Київ.: Юрінком Інтер, 2005. 336 с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини». Київ.: Либідь, 2002. 608 с.
4. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., Заблоцька Л.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини». Київ.: Либідь, 2004. 814 с.
5. Денисова В.Н. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України. Київ.: *Юстініан*, 2006 627 с
6. Георгіца А.З., Чикурлій С.О. Міжнародне публічне право: *навч.-метод. посіб.* А.З. Георгіца; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2002. 175 с.

7. Дмитрієв А. І. Інститут постійного нейтралітету в міжнародному праві. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ. ун-т права НАН України. Київ.: ТОВ «Юридична думка», 2005. 312 с.
8. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право: Монографія. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ. ун-т права НАН України. Київ., 2001. 426 с.
9. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: навч. посіб. Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп. ред.), Л.В. Губерський (відп. ред.). Стереотип, вид. Київ.: Юрінком Інтер, 2001. 638 с.
10. Мацко Матіас Гердеген. Міжнародне право. Мацко Матіас Гердеген (пер. з німецької). Київ.: «К. І.С.», 2011. 516 с.
12. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / відп. ред.: Ю. Л. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. Київ.: Ін Юре, 2005. Т. П: Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.
13. Буроменський М. В. Міжнародне право в документах. Харків.: Видавництво Національного ун-ту внутрішніх справ, 2003. 376 с.;
14. М. В. Буроменський Міжнародне право: навч. посібник Київ: Юрінком Інтер, 2005. 336 с.
15. Мельник А.Я. Правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР: *монографія*. Київ. Юридична думка, 2005. 424 с.
16. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики / О.О. Мережко. Київ.: Таксон, 2002. 314 с.
17. Неліп М.І. Силовий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному міжнародному праві: *навч. посібник*. Київ: Наукова думка, 1998. 192 с.
18. Нуруллаєв І. С. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією: *монографія*. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Київ : Правова єдність, 2009. 158 с.
19. Крижанівський А.Ф. Феноменологія правопорядку / А. Ф. Крижанівський. - Одеса: Фенікс, 2006. – С. 73 - 74.
20. Горбатенко В. П. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми: *монографія*. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. С. 121-131.
21. Опришко В.Ф. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом та національними правовими системами. *Право України*. 1999. №8. С. 13-15.

Допоміжна література

1. Бруз В. С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів: навч. посібник. Київ.: Либідь. 1995. 111 с.
2. Володимир Івченко. Жорстокий. Кривавий. Багатоликий. Таким постає перед цивілізованим світом міжнародний тероризм. Політика і час. 2000. № 1-2.
3. Кременюк В. А. Про дослідження міжнародних конфліктів. США. Канада: економіка, політика, культура. 2001. № 2. С. 45-59.
4. Поліщук М. В. Політичні конфлікти. Навчально-методичний посібник. Львів: Львівськ. ун-т ім. І. Франка, 2010. С. 44.
5. СПІРІ 2002: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ. / Стокгольм. міжнар. ін-т дослідж. миру. Укр. центр екон. і політ. дослідж. ім. О. Разумкова: Редкол.: А. Гриценко (голов. ред.) та ін. Київ.: «Заповіт». 2003. 77 с.
6. Dahrendorf R. The Modern Social Conflict: An Essay on The Politics of Liberty. - Berkeley, Los Angeles: University of California Press, 2002. - 219 p.
7. Hantington Samuel. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. - N.-Y.: Simon and Shuster, 1996.

11. Horowitz DL Ethnic Groups in Conflict. - Berkeley, Los Angeles, L.: University of California Press, 2002. - 697 p. Krisberg L. Constructive Conflicts: From Escalation to Resolution. - Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 1998. - 393 p.
12. Morgenthau H. Politics among nations. NY, 1973. The struggle for power and peace. NY, 1973.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт ООН: <http://www.un.org/russian>
2. Рада Безпеки ООН: <http://www.un.org/russian/sc/index.html>
3. Портал «Європа» Європейської Комісії: <http://europa.eu>
4. Сайт Європейської політики сусідства: http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm
5. Представництво Європейської Комісії в Україні: <http://www.delukr.ec.europa.eu/>
6. Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні): <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>
7. Рада Європи: <http://www.coe.int>
8. Бюро інформації Ради Європи в Україні: <http://www.coe.kiev.ua/>
9. Інформаційний центр Ради Європи в Росії: <http://www.coe.ru>
10. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): <http://www.osce.org>
11. Координатор проектів ОБСЄ в Україні: <http://www.osce.org/ukraine>
12. Бюро демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ): <http://www.osce.org/odihr>
13. Світова організація торгівлі: <http://www.wto.org>